

Föreskrifter om ändring i Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2017:12) om ordningsvakter, FAP 670-1;

PMFS 2023:18
FAP 670-1

Utkom från trycket
den 11 december 2023

beslutade den 4 december 2023.

Polismyndigheten föreskriver med stöd av 20 § förordningen om ordningsvakter (2023:422) i fråga om Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2017:12) om ordningsvakter, FAP 670-1,

dels att 3 kap. 1 §, 5 kap., 6 kap. och 7 kap. 4 och 8 §§ ska upphöra att gälla, *dels* att rubriken närmast före 7 kap. 6 §, allmänna råden till 3 kap. 2 §, 4 kap. 3 och 4 §§, 7 kap. 2–4 §§ och 8 kap. 2 § ska utgå,

dels att 1 kap., 2 kap. 1–3 §§, 3 kap. 4 §, 4 kap. 1–6 §§, 7 kap. 2, 3, 6, 7, 9 och 10 §§, 8 kap. 2 §, 9 kap. 13 §, bilagorna 1–3 och rubrikerna till 2 och 3 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 4 kap. 2 a och 4 a §§ och 9 kap. 14 §, av följande lydelse.

1 kap. Tillstånd att använda ordningsvakter

Allmänt om ansökan

1 § Om sökanden är en juridisk person ska uppgifter om namn, telefonnummer och e-post till en fysisk kontaktperson anges i ansökan för kommunikering gällande ansökan och för samverkan med Polismyndigheten.

Ansökan om tillstånd

2 § Ansökan om tillstånd att använda ordningsvakter ska göras på det sätt som Polismyndigheten anvisar.

3 § Sökanden ska i ansökan ange

- på vilket sätt och för vilka uppgifter ordningsvakterna ska användas,
- vilken tidsperiod ansökan avser,
- vilka veckodagar och tider på dygnet som det finns behov av ordningsvakter, och
- minsta antalet ordningsvakter som behövs.

4 § Sökanden ska i ansökan ange de omständigheter som talar för att den allmänna ordningen och säkerheten eller tryggheten på den aktuella platsen, i området eller verksamheten kan komma att förbättras om ordningsvakter arbetar där.

Allmänna råd

För att visa att det finns ett behov av ordningsvakter kan sökanden exempelvis lämna in underlag i form av brottsstatistik eller annan dokumenterad erfarenhet av ordningsstörningar. Även observationer, trygghetsmätningar, kommunala lägesbilder eller andra liknande underlag kan styrka behovet av ordningsvakter.

5 § Om ansökan avser en plats eller ett område ska det tydligt framgå vilken geografisk yta som ansökan avser. Platsen eller området ska vara tydligt avgränsat och preciserat. Sökanden ska visualisera beskrivningen av den geografiska ytan genom att bifoga en karta till ansökan.

Om ansökan avser en verksamhet ska det anges vilken typ av verksamhet som avses och, i de fall det är aktuellt, uppgifter om de lokaler eller platser som verksamheten är knuten till. Lokalerna och platserna ska visualiseras genom ritningar eller kartor.

Ansökan ska också vid behov innehålla information om särskilda egenskaper eller risker förknippande med platsen eller verksamheten som kan påverka den enskilde ordningsvaktens säkerhet.

Allmänna råd

Om tillståndet att använda ordningsvakter avser en verksamhet omfattas även ordningsstörningar som har en tydlig anknytning till och uppstår i anslutning till verksamheten. Som exempel kan nämnas ordningsstörningar som uppstår i en kö till verksamhetens lokal. Sådana omständigheter får anses omfattas av ansökan och behöver inte preciseras särskilt.

Detsamma gäller sådana verksamheter som undantas från tillståndskravet enligt 5 § lagen (2023:421) om ordningsvakter.

Exempel på risker kan vara arbete i anslutning till väg- och järnvägsmiljö eller byggarbetsplatser.

Ansökan om förlängning av tillstånd

6 § Ansökan om förlängning av tillstånd att använda ordningsvakter ska göras på det sätt som Polismyndigheten anvisar.

7 § Vid ansökan om förlängning av ett tillstånd ska sökanden ange om förutsättningarna för det tidigare meddelade tillståndet har förändrats.

Om särskilda skäl enligt 3 § förordningen (2023:422) om ordningsvakter åberopas för förlängningen ska dessa anges.

Sökanden ska även ange vilken tidsperiod ansökan om förlängning avser.

Upplysningsskyldighet

8 § Tillståndshavaren ska snarast meddela Polismyndigheten om förutsättningarna för ett tillstånd ändras. Informationen ska lämnas på det sätt som Polismyndigheten anvisar.

Exempel på när sådan information ska lämnas är om det skett en väsentlig ökning eller minskning av ordningsstörningar på platsen, i området eller verksamheten. Andra exempel är om en verksamhet har bytt ägare, del av verksamheten upphört eller verksamheten väsentligen ändrat karaktär.

Tillsyn

9 § Tillståndshavaren, eller företrädare för denna, ska på begäran av Polismyndigheten eller annan tillsynsmyndighet visa upp beslutet om tillstånd att använda ordningsvakter.

2 kap. Ansökan om förordnande som ordningsvakt och till särskild utbildning

1 § Ansökan om förordnande som ordningsvakt ska göras på det sätt som Polismyndigheten anvisar.

Om sökanden har varit bosatt i ett land utanför EU eller Storbritannien ska utdrag ur belastningsregister eller motsvarande från behörig myndighet i det land eller de länder där sökanden har varit bosatt lämnas in vid ansökan. Den som tidigare har varit förordnad som ordningsvakt behöver inte lämna in sådana utdrag som avser tidsperioder före det senaste förordnandet.

Den som ansöker om förordnande som ordningsvakt ska bifoga ett intyg som styrker godkänt betyg i det svenska språket enligt 3 kap. 4 § andra stycket. Detta gäller inte om sökanden tidigare har varit förordnad som ordningsvakt.

2 § Vid prövning av en ansökan om förordnande som ordningsvakt ska, förutom kraven på laglydnad och lämplighet enligt 3 kap., hänsyn endast tas till sakliga grunder såsom den sökandens skicklighet.

3 § Ansökan till särskild utbildning ska göras på det sätt som Polismyndigheten anvisar.

3 kap. Laglydnads- och lämplighetsprövning vid ansökan om förordnande som ordningsvakt

4 § Sökanden ska ha sådana kunskaper i det svenska språket och om svenska förhållanden att han eller hon har förutsättningar för att utföra uppdraget som ordningsvakt på ett rättssäkert och tillfredsställande sätt.

Sökanden ska ha godkänt betyg i Svenska 1 från gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning.

4 kap.

1 § Ordningsvakt som utför en uppgift som omfattas av kravet på avrapportering enligt 7 kap. 7 § första stycket ska med godkänt resultat ha genomgått sådan utbildning som Polismyndigheten föreskrivit eller godkänt för uppgiften.

2 § För att förordnas som ordningsvakt första gången ska sökanden ha genomgått grundutbildning med godkänt resultat.

2 a § Grundutbildning för ordningsvakt ska ha det innehåll som anges i *bilaga 1*.

Utbildningen ska i övrigt utformas och genomföras enligt den kursplan som Polismyndigheten har fastställt.

En timme utgör 45 minuter undervisning.

3 § Om en sökande har genomgått föreskriven väktar- eller skyddsvaktsutbildning med godkänt resultat får de utbildningsmoment som innebär en upprepning av redan inhämtade kunskaper och färdigheter undantas från grundutbildningen för ordningsvakter om Polismyndigheten bedömer det lämpligt.

Detsamma ska gälla för en sökande som har varit anställd som polis.

4 § Den som är eller har varit förordnad som ordningsvakt ska genomgå fortbildning med godkänt resultat för att på nytt kunna förordnas som ordningsvakt.

4 a § Fortbildningen ska ha det innehåll som anges i *bilaga 2*.

Utbildningen ska i övrigt utformas och genomföras enligt den kursplan som Polismyndigheten har fastställt.

Fortbildningen ska omfatta minst 50 timmar. En timme utgör 45 minuter undervisning.

5 § Den som har ett förordnande som ordningsvakt och innehar körkort med behörighet B får antas till särskild utbildning avseende transport av personer som har omhändertagits.

6 § Den särskilda utbildningen för transport av personer som har omhändertagits ska ha det innehåll som anges i *bilaga 3*.

Utbildningen ska i övrigt utformas och genomföras enligt den kursplan som Polismyndigheten har fastställt.

Utbildningen ska omfatta minst åtta timmar. En timme utgör 45 minuter undervisning.

7 kap.

2 § En ordningsvakt får inte utföra sidouppgifter om uppdraget att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller att främja trygghet försummas. En sidouppgift får heller inte utföras om den riskerar att skada förtroendet för ordningsvaktens uppdrag.

3 § En ordningsvakt ska visa upp sitt bevis om förordnande för den som begär det.

6 § En ordningsvakt som får anvisning eller ledning från polisman att utföra viss uppgift ska informera polismannen om han eller hon saknar utbildning som krävs enligt 4 kap. 1 § för att utföra uppgiften.

- 7 §** En ordningsvakt ska skriftligen avrapportera bl.a. när han eller hon har
- gripit med stöd av 24 kap. 7 § rättegångsbalken,
 - gripit med stöd av 35 § lagen (1964:167) om unga lagöverträdare,
 - avvisat, avlägsnat eller omhändertagit med stöd av 13 § polislagen (1984:387),
 - omhändertagit enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m.,
 - avvisat eller avlägsnat enligt 4 kap. 9 § ordningslagen (1993:1617),
 - utfört kroppsvisitation enligt 19 § första stycket polislagen (1984:387),
 - påträffat avvikelser vid utförd kroppsvisitation enligt lagen (1981:1064) om säkerhetskontroll i domstol,
 - påträffat avvikelser vid utförd kroppsvisitation enligt lagen (2010:294) om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och regioner,
 - tagit gods i beslag enligt 27 kap. 4 § rättegångsbalken,
 - tagit alkohol i beslag eller förstört beslagtagna alkohol av ringa värde enligt 2 § tredje stycket 3 lagen (1958:205) om förverkande av alkohol m.m.,
 - använt handfängsel enligt 29 § tredje stycket polislagen (1984:387),
 - påträffat avvikelser vid utförd säkerhetskontroll enligt lagen (2018:1974) om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden,
 - påträffat avvikelser vid utförd säkerhetskontroll enligt lagen (2021:77) om säkerhetskontroll på frivårdskontor, och
 - påträffat avvikelser vid utförd in- och utpasseringskontroll enligt lagen (2022:1011) om in- och utpasseringskontroller vid högskoleprovet.

Rapporteringskyldigheten enligt första stycket ska innehålla uppgifter om

- vem som har fattat beslutet om ingripandet,
- grunden för beslutet och tidpunkten när det har fattats,
- vem eller vilka som har deltagit i ingripandet,
- beslagttaget gods,
- alkohol som har förstörts,
- vart den omhändertagne har transporterats,
- vem eller vilka som ingripandet har riktat sig mot, om dessa uppgifter är kända,
- tidpunkten för ingripandet,
- vad som i övrigt har förekommit vid ingripandet, och
- andra omständigheter under uppdraget som bör komma till Polismyndighetens kännedom.

9 §¹ Avrapportering enligt 7 § ska göras i omedelbar anslutning till genomförd åtgärd i Polismyndighetens it-system för tjänstgöringsanmälan och avrapportering.

10 §² I händelse av driftstörningar ska tjänstgöringsanmälan och avrapportering istället ske på annat sätt som Polismyndigheten anvisar.

¹ Senaste lydelse PMFS 2022:13.

² Senaste lydelse PMFS 2022:13.

8 kap.

2 § En ordningsvakt ska visa upp identitetshandling och sitt bevis om förordnande på begäran av Polismyndigheten eller annan behörig tillsynsmyndighet.

9 kap.

13 § Fordon som används för transport av en omhändertagen person ska vara utrustat med

- skydd som förhindrar insyn genom bilrutor till det utrymme där den omhändertagne är placerad under transporten,
- skydd som förhindrar att den omhändertagne kan skada eller på annat sätt fysiskt störa fordonets förare under transporten, och
- första hjälpen-utrustning.

Kurvhandtag får inte finnas vid den plats i fordonet där den omhändertagne är placerad. Om den omhändertagne är placerad vid en dörr i fordonet ska dörren inte vara möjlig att öppna inifrån.

14 § Fordon som ska användas för transport av en omhändertagen person ska godkännas av Polismyndigheten. Ansökan om godkännande ska göras av registrerad ägare av fordonet på det sätt som Polismyndigheten anvisar.

Polismyndigheten utför tillsyn över de fordon som används för transport av omhändertagna personer.

1. Dessa föreskrifter och allmänna råd träder i kraft den 1 januari 2024.
2. Genom föreskrifterna upphävs Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2020:20) om fortbildning av ordningsvakter med anledning av sjukdomen covid-19, FAP 670-2.
3. En ordningsvakt som är förordnad enligt lagen (1980:578) om ordningsvakter för ett visst tjänstgöringsställe får även tjänstgöra på annan plats, annat område eller i annan verksamhet där det finns ett tillstånd eller det följer av lag eller annan författning att ordningsvakter får användas.
4. Ett förordnande som har förlängts med stöd av de upphävda föreskrifterna ska fortsätta att gälla till dess att förordnandet upphör, dock längst till utgången av 2025.
5. Vad som föreskrivs i 3 kap. 4 § andra stycket ska inte tillämpas avseende den som varit förordnad som ordningsvakt före den 1 januari 2024.
6. En sökande som har bedömts som lämplig enligt 3 kap. 4 § första stycket Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2017:12) om ordningsvakter före den 1 januari 2024 omfattas inte av kraven i 2 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 4 § andra stycket.
7. En ordningsvakt som är förordnad enligt lagen (1980:578) om ordningsvakter och som inte med godkänt resultat har genomgått utbildning i ordningshållning på arena får inte utföra sådan uppgift till dess att han eller hon har genomgått utbildning som Polismyndigheten föreskrivit eller godkänt för uppgiften.

På Polismyndighetens vägnar

PMFS 2023:18

PETRA LUNDH

Linda Alén
(Nationella operativa avdelningen)

Utbildningens syfte och mål

Grundutbildningen ska ge deltagaren de kunskaper och färdigheter som krävs för tjänstgöring som ordningsvakt.

Utbildningens innehåll*Ordningsvaktens uppdrag*

Efter genomgången utbildning ska deltagaren kunna visa kunskap om och förståelse för

- de bestämmelser som styr ordningsvaktens uppdrag och befogenheter,
- yrkesetik,
- otillåten påverkan,
- proportionalitetsprincipen och andra rättssäkerhetsprinciper,
- Polismyndighetens ledning och skyldigheten att följa en polismans anvisningar,
- brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetsmetodik och tillvägagångssätt,
- kemiska, biologiska, radioaktiva, nukleära och explosiva ämnen (CBRNE),
- förväxlingssjukdomar, och
- skaderisker och dödsorsaker i samband med ingripanden med våld.

Ordningsvaktens praktiska förmågor

Efter genomgången utbildning ska deltagaren kunna

- använda kommunikationssystem för samverkan, ledning och styrning,
- använda Polismyndighetens it-system för tjänstgöringsanmälan och avrapportering,
- konflikthantering,
- utföra livräddande åtgärder och använda metoder för akut omhändertagande,
- utföra brandbekämpande åtgärder,
- vid ingripande mot person eller folksamling
 - tillämpa reglerna om ordningsvaktens uppdrag och befogenheter,
 - använda rutiner och arbetssätt som ingår i de taktiska, mentala och kommunikativa kunskapsområdena,
 - använda konfliktreducerande metoder, och
 - använda taktiska och fysiska tekniker, utrustning och metoder.

Ordningsvaktens förhållningssätt

Efter genomgången utbildning ska deltagaren kunna agera i enlighet med de krav på uppträdande som ställs i dessa föreskrifter.

Utbildningens syfte och mål

Fortbildningen ska säkerställa att deltagaren upprätthåller de kunskaper och färdigheter som krävs för tjänstgöring som ordningsvakt.

Utbildningens innehåll

Ordningsvaktens uppdrag

Efter genomgången fortbildning ska deltagaren kunna visa kunskap om och förståelse för

- de bestämmelser som styr ordningsvaktens uppdrag och befogenheter,
- yrkesetik,
- otillåten påverkan,
- proportionalitetsprincipen och andra rättssäkerhetsprinciper,
- Polismyndighetens ledning och skyldigheten att följa en polismans anvisningar,
- brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetsmetodik och tillvägagångssätt,
- kemiska, biologiska, radioaktiva, nukleära och explosiva ämnen (CBRNE),
- förväxlingssjukdomar, och
- skaderisker och dödsorsaker i samband med ingripanden med våld.

Ordningsvaktens praktiska förmågor

Efter genomgången fortbildning ska deltagaren kunna

- använda kommunikationssystem för samverkan, ledning och styrning,
- använda Polismyndighetens it-system för tjänstgöringsanmälan och avrapportering,
- konflikthantering,
- utföra livräddande åtgärder och använda metoder för akut omhändertagande,
- utföra brandbekämpande åtgärder,
- vid ingripande mot person eller folksamling
 - tillämpa reglerna om ordningsvaktens uppdrag och befogenheter,
 - använda rutiner och arbetsätt som ingår i de taktiska, mentala och kommunikativa kunskapsområdena,
 - använda konfliktreducerande metoder, och
 - använda taktiska och fysiska tekniker, utrustning och metoder.

Ordningsvaktens förhållningssätt

Efter genomgången fortbildning ska deltagaren kunna agera i enlighet med de krav på uppträdande som ställs i dessa föreskrifter.

Bilaga 3 – Särskild utbildning för transport av personer som har omhändertagits

Utbildningens syfte och mål

Den särskilda utbildningen ska ge deltagaren de kunskaper och färdigheter som krävs för att på ett säkert sätt kunna genomföra transporter av personer som har omhändertagits.

Utbildningens innehåll

Ordningensvaktens uppdrag

Efter genomgången utbildning ska deltagaren kunna

- visa kunskap om och förståelse för de regler som styr ordningensvaktens befogenhet att omhänderta och transportera personer enligt 13 och 29 §§ polislagen (1984:387) och 1 och 10 §§ lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m.,
- ha kännedom om vilken funktion inom Polismyndigheten som är behörig att fatta beslut om transport av personer som har omhändertagits, och
- ha kännedom om Polismyndighetens rutiner för överlämning av den omhändertagne på platser som Polismyndigheten beslutar om, såsom arrest, akutmottagning eller tillnyktringsenhet.

Ordningensvaktens praktiska förmågor

Efter genomgången utbildning ska deltagaren kunna

- bedöma om den omhändertagne på grund av skada eller annan orsak behöver omedelbar läkarvård,
- sätta in, placera och ta ur den omhändertagne ur fordon,
- vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att den omhändertagne inte avviker eller uppträder våldsamt under transporten,
- använda handfängsel vid transport, och
- bedöma om det finns behov av att en transport avbryts eller att slutdestinationen ändras.

Ordningensvaktens förhållningsätt

Efter genomgången utbildning ska deltagaren kunna kontinuerligt övervaka den omhändertagnes hälsotillstånd.

